

Bratislava, 31. 3. 2020

Zamestnávateľský zväz geodézie a kartografie (ZZGK) je vrcholovou zamestnávateľskou organizáciou pôsobiacou v oblasti geodézie a kartografie v Slovenskej republike od roku 1996. Okrem iného sa podieľa aj na tvorbe zákonov a ďalších legislatívnych opatrení, ktoré ovplyvňujú podnikanie v geodézii a kartografii (GaK).

Z dôvodu prípravy programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky ZZGK sformuloval niekoľko návrhov a priorít v oblasti GaK, ktoré by dokázali naštartovať hospodársky rast a skvalitniť štátny kataster nehnuteľností.

1. REFORMA KATASTRA NEHNUTEĽNOSTÍ

Popis súčasnej situácie:

Štátny kataster nehnuteľností (ďalej KN) je v nevyhovujúcom stave.

Úrad geodézie, kartografie a katastra SR dlhodobo neplní svoju primárnu a štátom zverenú úlohu – udržiavať a hlavne budovať a rozvíjať katastrálny operát v náležitej kvalite.

Napriek veľkým financiám, ktoré boli do KN nasmerované, nepriniesli tieto investície podstatnú zmenu v kvalite katastrálneho operátu, hlavne máp. **Na viac ako polovici územia stále používame mapy staršie ako 100 rokov. Sú síce v digitálnej (elektronickej) podobe na webových portáloch ale ich kvalita (geometrická presnosť) zostala rovnaká ako pred 100 rokmi.**

Doteraz boli všetky financie nasmerované len do HW a SW vybavenia, ktoré aj napriek tomu neprinieslo požadované zlepšenie za zodpovedajúce peniaze. O tom svedčia aj kontroly NKÚ v roku 2019, ktorý zistil mnohé zlyhania a finančné straty na tomto úrade.

Takmer žiadne peniaze neboli určené na skvalitnenie katastrálneho operátu, najmä jeho mapovej časti (súboru grafických informácií).

Hlavné atribúty evidencie pozemkového vlastníctva sú jeho jednoznačnosť, jednoduchosť a identifikovateľnosť v teréne. Ani jeden z týchto atribútov väčšinou súčasná evidencia nespĺňa. Vyváženosť a transparentnosť vlastníckych a užívacích práv a povinností je základom prosperujúcej spoločnosti a predpokladom pre naplnenie verejného záujmu.

Návrh:

Hlavnou úlohou KN bola a stále je evidencia vlastníckych práv k nehnuteľnostiam a už od svojho vzniku plnil úlohu jednoznačného podkladu pre výber daní.

KN už od svojho vzniku v roku 1856 až do roku 1950, bol organizačne začlenený pod vtedajšie Ministerstvo financií.

V súčasnom modeli má gesciu nad Úradom geodézie, kartografie a katastra SR - MPRV SR. Prax ukázala, že nie je dobré spravovať vlastníctvo a užívanie pod jednou strechou, resp. nie je dobré aby boli usporiadaním pozemkového vlastníctva poverení jeho užívateľa.

Preto navrhujeme, aby sa tento úrad presunul spod gescie MPRV SR pod MF SR.

Čo prinesie navrhovaná zmena:

- **lepší, efektívnejší a objektívnejší výber daní z nehnuteľností** – naplnenie financií štátneho rozpočtu
- **skvalitnenie a rozšírenie údajov katastrálneho operátu** – zvýšenie právnej istoty vlastníkov nehnuteľností a ochrana nehnuteľného vlastníctva

- **integrovanie a sprístupnenie geo-referencovaných údajov (súradnicovo lokalizovaných) z rôznych informačných systémov a obnova katastrálneho operátu novým mapovaním** - efektívnejšie majetkovo právne vysporiadanie pozemkov a podpora čerpania eurofondov, zrýchlenie stavebných konaní a zvýšenie ich transparentnosti, informačné systémy na jednom mieste
- **vytvorenie jednotného elektronického portálu**, kde by mohli byť na jednom mieste uvádzané všetky majetkové, vlastnícke, nájomné a užívacie zmluvy a vzťahy pre zvýšenie transparentnosti

2. VYKONÁVANIE POZEMKOVÝCH ÚPRAV AKO ZÁKLADNÉHO NÁSTROJA NA MAJETKOVOPRÁVNE VYSPORIADANIE POZEMKOVÉHO VLASTNÍCTVA.

Popis súčasného stavu:

Pozemkové vlastníctvo v SR mimo zastavaného územia (extravilán) je extrémne rozdrobené. Tento stav bráni vlastníkom užívať majetok, sťažuje investície do hospodárstva, budovania infraštruktúry, ochranu životného prostredia a krajiny, či budovanie vodohospodárskych, protipovodňových, protierózných a komunikačných opatrení. Jedným z výsledných produktov pozemkových úprav je aj nový kvalitný operát katastra nehnuteľností. V praxi sa za posledných 10 rokov nevykonávajú komplexné pozemkové úpravy ale len jednoduché pozemkové úpravy zo špecifických dôvodov vo vymedzených lokalitách, ktoré si objednávajú a financujú investori, obce, poľnohospodári a pod.

Jediný komplexný a efektívny organizačný nástroj na usporiadanie pozemkového vlastníctva sú v extraviláne pozemkové úpravy (PÚ). Je ich potrebné vykonať v čo najskoršom možnom termíne a na čo najväčšom území SR.

Návrh:

Navrhujeme, aby sa pokračovalo, resp. aby sa **reálne naštartoval proces vykonávania komplexných pozemkových úprav na celom území SR podľa prijatej Koncepcie: Návrh opatrení na urýchlené vykonanie pozemkových úprav v SR**“ schválenej vládou SR (Uznesenie č.358/2019 zo dňa 21.8.2019) a prijatého Harmonogramu katastrálnych území v ktorých sa majú vykonávať pozemkové úpravy hradené zo štátneho rozpočtu „Katastrálne územia pre začatie pozemkových úprav v roku 2020“ schváleného vládou SR dňa 4.12.2019.

Oceňujeme, že pre túto oblasť bol poverený štátny tajomník MPRV SR, čím by mal byť zabezpečený dostatočný odborný dohľad, dôležitosť, starostlivosť a zabezpečenie finančného krytia pre pozemkové úpravy (PÚ).

Okrem vyššie uvedenej podpory PÚ navrhujeme aj **urýchlené prijatie novelizácie zákona 330/1991 o pozemkových úpravách**, ktorá by zaviedla niektoré veľmi praktické princípy do praxe nevyhnutné pre rýchlejšie, efektívnejšie a kvalitnejšie vykonávanie pozemkových úprav.

Žiadame aj **podporu vykonávania jednoduchých pozemkových úprav**, ktoré majú nezastupiteľné miesto v procese majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva špecifických lokalít ako sú: IBV, KBV, priemyselné areály, hospodárske dvory, rómske osady a pod. Určité lokality vyžadujú veľmi rýchle a špecifické riešenia, ktoré nebude možné riešiť len prostredníctvom komplexných pozemkových úprav.

Navrhujeme tiež, aby bolo konanie o pozemkových úpravách využité na identifikáciu a odstraňovanie chýb v operáte katastra nehnuteľností, resp. aby bola vlastníkom daná možnosť jednoduchším spôsobom komunikovať svoje požiadavky alebo prípadné sťažnosti prostredníctvom osobitného portálu.

Čo prinesie vykonávanie pozemkových úprav:

- **Výrazné šetrenie finančných prostriedkov určených na majetkovoprávne vysporiadanie líniových stavieb** ako diaľnic, železníc, a ďalších projektov ako napr. priemyselných parkov miesto klasických prostriedkov ako výkupy, vyvlastnenie a ich nahradenie efektívnejšou formou a to vykonaním pozemkových úprav
- **Vyriešenie problémov v poľnohospodárstve** spôsobených nejednoznačnosťou nájomných zmlúv a nemožnosťou dostať sa k svojej pôde resp. k užívaniu malými, začínajúcimi farmármi.

- **Možnosť realizácie potrebných komunikačných, protieróznych, vodohospodárskych a ekologických zariadení** v krajine na majetkovoprávne usporiadaných pozemkoch vo vlastníctve štátu, obcí alebo iných subjektov. V územiach s vykonanými pozemkovými úpravami máme pripravené pozemky určené na budovanie vodozádržných, protipovodňových, komunikačných, protieróznych a ekostabilizačných opatrení. Podstatným dôvodom, pre ktorý doteraz nedošlo k ich vybudovaniu, bola administratívna náročnosť pri ich obstarávaní a celková nechť k organizácii celého procesu zo strany predchádzajúcich vlád. Pri lepšom manažovaní týchto činností je možné pristúpiť k budovaniu týchto zariadení takmer okamžite a tým významne prispieť k udržaniu zamestnanosti na vidieku.
- **Rozvoj obcí a miest, vidieka** prostredníctvom majetkovoprávne usporiadaných pozemkov, ktoré umožnia výstavbu IBV, KBV, cyklotrás, zariadení na ochranu pred povodňami resp, zabezpečia udržiavanie vody v krajine a pod.

3. ZVÝŠENIE EFEKTÍVNOSTI A TRANSPARENTNOSTI PRI UPLATŇOVANÍ VEREJNÉHO ZÁUJMU A PRI KOMPLEXNOM MANAŽMENTE ÚZEMIA.

Popis súčasnej situácie:

Prevládajúci výrazný „rezortný egoizmus“ vyplývajúci z neefektívneho a nekoordinovaného postupu štátnych úradov v súvislosti s komplexným manažmentom územia spôsobuje neefektívnu, zdĺhavú a finančne náročnú prípravu a realizáciu strategických investičných infraštruktúrnych zámerov (železnice, diaľnice), ale aj veľkých projektov budovaných vo verejnom záujme (vyhlasovanie národných parkov, ochrana životného prostredia, ochrana lesov, pozemkové úpravy a pod.).

Často krát chýba len správna „nadrezortná“ koordinácia, komplexný pohľad (verejný nadrezortný celoštátny záujem a preferencie) a hľadanie optimálneho riešenia z pohľadu verejného záujmu.

Návrh:

Podporujeme a vítame vytvorenie nového ministerstva pre Investície a regionálny rozvoj SR. Oceňujeme, že ministerka je vo funkcii podpredsedkyne vlády, čím sa vytvára predpoklad, že budú uplatnené vyššie uvedené nadrezortné princípy pred rezortným egoizmom, ktorého svedkami sme boli v minulosti.

Navrhujeme, aby sa prvotné definovanie optimálnej formy majetkovo právneho usporiadania územia (klasické formy majetkovoprávneho vysporiadania ako kúpa, vyvlastnenie, alebo formy ako komplexné pozemkové úpravy resp. jednoduché pozemkové úpravy) takýchto zámerov, projektov a prípravy takýchto stavieb **konali z tohto ministerstva**, z dôvodu možnosti šetrenia množstva finančných prostriedkov (hodnota za peniaze) napr. pri majetkovoprávnom usporiadaní (výkupy), spôsobe prípravy územia (inžinierske siete) a preferovania verejného záujmu.

Čo prinesie navrhovaná zmena:

- šetrenie finančných prostriedkov
- efektívnejšiu ochranu životného prostredia
- ochrana a efektívnejšie využitie nehnuteľného majetku štátu
- multiplikačný efekt nadrezortných riešení, lepšie uplatnenie „hodnoty za peniaze“
- výrazné zrýchlenie, zlacnenie a zefektívnenie majetkovo právnej prípravy stavieb vo verejnom záujme

4. OBNOVENIE ŠPECIALIZOVANEJ ŠTÁTNEJ SPRÁVY

Popis súčasného stavu:

Štátna správa sa presunula zavedením reformy ESO zo špecializovanej štátnej správy pod všeobecnú štátnu správu. Táto zmena mala priniesť zefektívnenie, zlacnenie a sprístupnenie štátnej správy smerom ku občanovi. Očakávané zmeny sa neprejavili, naopak v mnohých smeroch, hlavne súvisiacich so špecializovanými odbormi ako sú katastrálny a pozemkový

a lesný odbor okresného úradu, priniesol problémy súvisiace s komplikovanejším a neefektívnym riadením týchto špecifických odborov. Metodicky ich riadia príslušné úrady (ÚGKK SR) resp. ministerstvo (MPRV SR), organizačne a personálne ich riadi MV SR. Toto riadenie prinieslo neprehľadnosť a nemožnosť efektívne plniť ich úlohy.

Návrh:

Navrhujeme, aby sa opätovne vrátil stav, aký bol pred zavedením reformy štátnej správy - ESO. V oblasti správy katastra, evidencie majetku a nehnuteľnosti, budovania rôznych informačných systémov pomocou geo-referencovaných údajov a pod., je z hľadiska efektívnosti a štátneho riadenia najlepším riešením obnovenie špecializovanej štátnej správy.

Navrhujeme vyčleniť katastrálne odbory okresných úradov spod všeobecnej štátnej správy a opätovne ich začleniť pod ÚGKK SR.

Navrhujeme vyčleniť pozemkové a lesné odbory okresných úradov spod všeobecnej štátnej správy a opätovne ich začleniť pod MPRV SR.

Čo prinesie navrhovaná zmena:

- V oblasti pozemkového vlastníctva je nevyhnutné zabezpečenie odborne kvalifikovaného personálu uvedených odborov, aby mohli plniť úlohy súvisiace s evidenciou pozemkového vlastníctva, rozhodovacích právomocí týkajúcich sa pozemkového vlastníctva a úloh vyplývajúcich v súvislosti s vykonávaním pozemkových úprav.
- priame riadenie príslušnými orgánmi (ÚGKK SR, MPRV SR), čo umožní efektívnejšie plnenie im zadaným úloh
- zvýšenie právnej istoty vlastníkov nehnuteľností a ochrana nehnuteľného vlastníctva
- systematické riešenie sporných vlastníckych a majetko-právnych vzťahov
- zrýchlenie konaní a zvýšenie ich transparentnosti
- urýchlenie vykonávanie pozemkových úprav ako jediného efektívneho nástroja na usporiadanie pozemkového vlastníctva

Sme pripravení kedykoľvek podrobne a odborne argumentovať a zdôvodniť potrebu vyššie uvedených návrhov. ZZGK má množstvo fundovaných a odborne zdatných profesionálov, ktorí vedú ponúknuť svoje časové kapacity, energiu a chuť priložiť ruku k dielu. Veríme, že pri tejto zmene vlády sa podaria naštartovať viaceré ozdravné procesy, ktoré Slovensko tak akútne potrebuje.

Ďakujeme a zostávame s pozdravom

Ing. Matej Vagač
generálny sekretár ZZGK